

รายงานการรับคณะกรรมการยุทธศาสตร์การพัฒนาศาสนาและความเสมอภาคและความเท่าเทียมทางสังคม

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ศึกษาฐาน ณ โครงการพัฒนาโดยตุง (พื้นที่ทรงงาน) อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ระหว่างวันที่ 5 – 6 สิงหาคม 2562

1. ข้อมูลคณะ

ที่มาและความสำคัญ	ตามที่กองยุทธศาสตร์การพัฒนาศาสนาและความเสมอภาคฯ สนง.สภาพัฒน์ ทำหนังสือถึงผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้เพื่อขอให้นำทีมงานเข้ามาประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับโครงการพัฒนาโดยตุงฯ และสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจในพื้นที่โครงการฯ เพื่อใช้ประกอบงานวิจัยของกองยุทธศาสตร์ฯ ประจำปี 2562 เนื่องจากการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการตามที่คณะประสงค์ ทางโครงการพัฒนาโดยตุงฯ ไม่สามารถดำเนินการได้ เนื่องจากต้องมีการเตรียมการเจ้าหน้าที่ส่วนที่รับผิดชอบมาดำเนินกิจกรรม ตลอดจนการนัดหมายชาวบ้านล่วงหน้า ทางส่วนงานมหาวิทยาลัยที่มีชีวิตจึงจัดให้เป็นการศึกษาฐานงาน
วัตถุประสงค์	1. ร่วมพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเจ้าหน้าที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ในพื้นที่โครงการพัฒนาโดยตุงฯ และตัวแทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 2. เห็นพื้นที่ปฏิบัติงานจริงของวิสาหกิจชุมชน
ระดับ	ความสำคัญ 3 คะแนน คาดหวังว่าจะเป็นพันธมิตรในอนาคต วัตถุประสงค์ 2 คะแนน เป็นการเรียนรู้เฉพาะเรื่องเกี่ยวกับข้อมูลการรวมกลุ่มวิสาหกิจ คะแนนรวม 5 คะแนน
องค์ประกอบ	คณะ 4 ท่าน ประกอบด้วย 1. น.ส.ศรี ศรีงาม ผู้เชี่ยวชาญด้านเศรษฐกิจพอเพียงและธนาคารสมอง 2. น.ส.นริสา พิษยวรุฒมะ นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการพิเศษ 3. นางรุ่งนภา เพ็ชรพรหมศร นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการพิเศษ 4. น.ส.ชนกสุตา เอี่ยมบริสุทธิ์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ชำนาญการ
เจ้าหน้าที่รับคณะ	เจ้าหน้าที่รับคณะ ประกอบด้วย - ผู้ประสานงานและบรรยายหลัก น.ส.พรพิมล ไหมน้อย

	- ผู้ร่วมรับคณะ น.ส.วราภรณ์ ธนะสุริยะเกียรติ
แหล่ง สนับสนุน งบประมาณ	ส่วนงานมหาวิทยาลัยที่มีชีวิต สนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาดูงาน ตัวยรหัสงาน 916 200 511

2. กำหนดการคณะ

วัน / เวลา	กำหนดการ
วันจันทร์ 5 สิงหาคม 2562	
13:00 - 15:00 น.	ฟังบรรยายสรุปหัวข้อ “หลักการพัฒนาดมด้าแม่ฟ้าหลวง” โดยนางสาวพรพิมล ไหมน้อย เจ้าหน้าที่เผยแพร่องค์ความรู้ และ “การดำเนินงานธุรกิจเพื่อสังคมของโครงการพัฒนาดอยตุงฯ” โดยนางสาวมณฑาทกานต์ ผ่องมณีสุวรรณ ผู้ช่วยผู้จัดการส่วนโครงการพิเศษ ณ ห้องประชุมชั้น 2 หอแห่งแรงบันดาลใจ
15:00 - 15:30 น.	ออกเดินทางไปยังโรงงานทอผ้า ศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ
15:30 - 16:30 น.	ศึกษาดูงาน ณ โรงงานทอผ้า ศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ
16.30 - 17.00 น.	ศึกษาดูงานด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมของโครงการพัฒนาดอยตุงฯ ณ สำนักงานสิ่งแวดล้อม ศูนย์ผลิตและจำหน่ายงานมือ
17.00 น.	เดินทางกลับ
วันอังคาร 6 สิงหาคม 2562	
09:30 - 12:00 น.	ร่วมพูดคุยกับสมาชิกวิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงหมูดำ ณ ที่ทำการกลุ่มวิสาหกิจผู้เลี้ยงหมูดำดอยตุง บ้านห้วยไคร้ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย
12.00 น.	เดินทางกลับ

3. ภาพกิจกรรมและประเด็นเรียนรู้

วันที่ 5 สิงหาคม 2562

น.ส.พรพิมล จันท.เผยแพร่องค์ความรู้ บรรยายหลักการ
พัฒนาตามตำราแม่ฟ้าหลวง

นางสาวมณฑาทกานต์ ผ่องมณีสุวรรณ ผช.ผส.โครงการ
พิเศษ บรรยายการดำเนินงานธุรกิจเพื่อสังคม

ประเด็นคำถาม – คำตอบที่สนใจ

ที่	คำถาม	คำตอบ
1	ความหวังของธุรกิจเพื่อสังคมที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ คาดหวังในช่วงเริ่มต้นคือเรื่องใด	- มีส่วนช่วยให้กลุ่มวิสาหกิจและชาวบ้าน มีรายได้เพิ่มขึ้น และสามารถพัฒนา ศักยภาพของผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับของตลาด
2	สินค้าที่วางจำหน่ายในงานสี่สັນแห่งดอยตุงเป็นแบรนด์ของ ชาวบ้านหรือแบรนด์ดอยตุง	- เป็นแบรนด์ของชาวบ้านและกลุ่ม วิสาหกิจบนดอยตุง
3	โครงการพัฒนาดอยตุงฯ มีวิธีหาข้อมูลเกี่ยวกับการรวมกลุ่ม วิสาหกิจได้อย่างไร	- อ้างอิงจากการลงพื้นที่สำรวจข้อมูล ประจำปีของฝ่ายพัฒนาสังคม - การเก็บข้อมูลจากร้านค้าที่ร่วมงาน สี่สັນแต่ละปี
4	เมื่อจบงานสี่สັນแห่งดอยตุง กลุ่มวิสาหกิจหรือชาวบ้านมี ช่องทางการขายอย่างไร	- รับออเดอร์จากลูกค้าตรง - มีหน้าร้านจำหน่ายในชุมชน - จำหน่ายสินค้าออนไลน์

ที่	คำถาม	คำตอบ
5	กิจกรรมที่ทำร่วมกับมูลนิธิหรือภัยเบศรคืออะไร	- การลงพื้นที่สำรวจชุมชนไพรในพื้นที่ดอยตุง การสัมภาษณ์หมอประจำชนเผ่า - การเก็บองค์ความรู้ร่วมกัน เป้าหมายของความร่วมมือนี้คือในอนาคตดอยตุงจะเป็นแหล่งศึกษาสมุนไพรของประเทศไทย
6	ภาคีเครือข่ายที่มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงฯ ร่วมงานด้วยปัจจุบันมีหน่วยงานใดบ้าง	- ยกตัวอย่าง 3 บริษัทใหญ่ๆ ได้แก่ 1. บริษัท ปตท. รับซื้อกาแฟดอยตุงเพื่อทำเป็นกาแฟสดในร้านคาเฟ่เมซอน 2. ธนาคาร ไทยพาณิชย์ สนับสนุนงบประมาณนำมาพัฒนาระบบน้ำ และงานด้านการศึกษาของโรงเรียน ในพื้นที่อำเภอแม่ฟ้าหลวง
7	เกณฑ์การพิจารณาเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่โครงการพัฒนาดอยตุงฯ มีอะไรบ้าง	1. มีการรวมกลุ่มผลิตภัณฑ์ใดผลิตภัณฑ์หนึ่งที่สามารถจำหน่ายเป็นสินค้าของชุมชนได้ 2. สมาชิกในกลุ่มมีทักษะ ภูมิปัญญาในการผลิตสินค้าหรือผลิตภัณฑ์เป็นทุนเดิม 3. มีความพร้อมและเปิดใจที่จะพัฒนาสินค้าร่วมกับโครงการฯ
8	ปัจจัยที่ช่วยให้เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนภายใต้การสนับสนุนของโครงการพัฒนาดอยตุงฯ ประสบความสำเร็จคืออะไรบ้าง	- ร่วมกันออกแบบโลโก้สินค้าและบรรจุภัณฑ์ สร้างวินัยการผลิตสินค้าคุณภาพ - มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางให้คำปรึกษา ลงไปพบปะพูดคุยกับสมาชิก - ไม่มีนโยบายด้านเงินทุนให้กู้หรือยืม
9	ปัจจัยที่ช่วยให้เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนภายใต้การสนับสนุนของโครงการพัฒนาดอยตุงฯ มีอะไรบ้าง	1. การทำงานแบบมีเป้าหมายชัดเจน 2. มีการวางแผน ทำงานเป็นขั้นตอน ต้องทำงานร่วมกับชาวบ้านจริง เพื่อให้

		ไปถึงเป้าหมายเดียวกัน 3. ให้ความสำคัญกับผู้ปฏิบัติงานทุกขั้นตอน ไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง 4. การทำงานทุกครั้งต้องมีการถอดบทเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลจริง ไม่ว่ากิจกรรมนั้นจะสำเร็จ หรือไม่สำเร็จ
--	--	---

นางคำ ผู้ช่วยหัวหน้าโรงงานทอผ้า เล่าประวัติส่วนตัว ก่อนมาทำงานที่โรงงานทอผ้า

นายธนพงศ์ ผู้จัดการส่วนสิ่งแวดล้อม บรรยายเรื่องการจัดกรขยะและปัญหาสิ่งแวดล้อมของโลกในปัจจุบัน

ประเด็นคำถาม – คำตอบที่สนใจ : ไม่มี

วันที่ 6 สิงหาคม 2562

นายเกษม ผู้จัดการโครงการปศุสัตว์ เล่าความเป็นมาของการรวมกลุ่มวิสาหกิจหมูดำ

ประธานกลุ่มวิสาหกิจผู้เลี้ยงหมูดำในพื้นที่ดอยตุงและนอกพื้นที่ ร่วมพบปะคณะ

นายเกษม จิงพิชาญวนิชย์ ผู้จัดการโครงการปศุสัตว์ กล่าวถึงการส่งเสริมเลี้ยงหมูเหมยซานหรือหมูดำ มีวัตถุประสงค์เพื่อลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ในครัวเรือนของชาวบ้านพื้นที่โครงการพัฒนา ดอยตุงฯ และหมูดำเป็นส่วนหนึ่งของการประกอบพิธีกรรมความเชื่อของชนเผ่า

นายพนมชัย สวัสดิ์เกียรติกุล (เสื้อเชิ้ตสีม่วง) ประธานกลุ่มผู้เลี้ยงหมูดำดอยตุง บอกว่าเข้าร่วมวิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงหมูดำดอยตุงมาประมาณ 3 ปีแล้ว ปัจจุบันมีหมู 20 ตัว ต้องการเลี้ยงมากกว่านี้ แต่ไม่มีพื้นที่ ด้วยข้อตกลงของโครงการฯ ว่าผู้ที่ต้องการเลี้ยงหมูดำต้องเตรียมคอกให้พร้อมก่อน

นายณัฐกร ชุ่มมงคล (เสื้อคอปกลายน้ำตาล) หัวหน้ากลุ่มผู้เลี้ยงหมูดำเดินตามรอยศาสตร์พระราชา อ.แม่สาย บอกว่าเป็นกลุ่มที่อยู่นอกพื้นที่โครงการพัฒนา ดอยตุงฯ แต่มาร่วมวิสาหกิจฯ ได้ เพราะนายอำเภอแม่สายพาคณะมาศึกษาดูงานที่ฟาร์มของตน และต้องการให้เป็นฟาร์มตัวอย่างของเขตอำเภอแม่สาย จึงแนะนำให้รู้จักนายเกษม นายเกษมจึงชวนให้เข้าร่วมเครือข่ายวิสาหกิจฯ ผู้เลี้ยงหมูดำ ปัจจุบันเลี้ยงหมูประมาณ 40 ตัว มีแหล่งอาหารเป็นกล้วยที่ปลูก ปกติจะเพิ่มรำละเอียดและอาหารสำเร็จรูป ในอดีตเลี้ยงหมูดำส่งโรงชำแหละ และเปลี่ยนมาเลี้ยงแบบหมูขุน เนื่องจากราคาขายต่อครั้งกำไรดีกว่า ทุกวันนี้รายได้เป็นที่น่าพอใจ และนอกจากนี้ได้ชวนชาวบ้านในหมู่บ้านเข้าร่วมกลุ่มหลายคน

ประเด็นคำถาม – คำตอบที่สนใจ

ที่	คำถาม	คำตอบ
1	การรวมกลุ่มวิสาหกิจฯ ผู้เลี้ยงหมูดำมาจากหน่วยงานใด	- ชาวบ้านผู้เลี้ยงหมู และโครงการฯ ร่วมกันคิด
2	ตัวเชื่อมระหว่างชุมชนกับเดอะมอลล์คือใคร	- ทีม SE ทำหน้าที่รับผิดชอบและสนับสนุนงานธุรกิจเพื่อสังคมอยู่แล้ว
3	โครงการฯ มีบทบาทต่อวิสาหกิจฯ กลุ่มผู้เลี้ยงหมูดำกับผู้อื่นอย่างไร	- สร้างโอกาสให้สมาชิกและผู้ซื้อได้มาเจอกัน โดยโครงการฯ เป็นตัวเชื่อมและให้คำปรึกษาโดยในอนาคตถ้าชุมชนเข้มแข็งก็สามารถดำเนินการเองได้
4	หากเปรียบเทียบโครงการพัฒนาโดยตุงฯ กับวิสาหกิจชุมชนเป็นเหมือนแม่ลูกได้หรือไม่	- เปรียบเช่นนั้นไม่ได้ ไม่ว่าจะเป็นแม่ลูกหรือพี่น้อง โครงการฯ ให้เกียรติทุกคนเชื่อว่าทุกคนมีศักดิ์ศรีเท่าเทียมกัน ร่วมเรียนรู้ไปด้วยกัน แลกเปลี่ยนกัน
5	วิสาหกิจฯ ผู้เลี้ยงหมูดำ มีการแบ่งเป็นกลุ่มย่อยหรือไม่	- มี 2 กลุ่มย่อย คือ กลุ่มผู้เลี้ยงและกลุ่มแปรรูป
6	สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจฯ ผู้เลี้ยงหมูดำ เรียนรู้วิธีการบริหารจัดการกลุ่มจากที่หน่วยงานใด	- ประสบการณ์การรวมกลุ่มผู้ปลูกกาแฟโดยตุง มีรูปแบบบริหารกลุ่มคล้ายๆ กัน - สังเกตการทำงานของเจ้าหน้าที่ ชวนชาวบ้านลงมือทำเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงจนสำเร็จ

นายยุทธนา สมาชิกกลุ่มฯ ผู้เลี้ยงหมูดำตามรอย
ศาสตร์พระราชา อ.แม่สาย

น.ส.อัญชลี สมาชิกกลุ่มฯ ผู้เลี้ยงหมูดำดอยตุง เลี้ยง
ที่บ้านผาหมี่

นายยุทธนา ชื่นประชนามิต เป็นราษฎรบ้านสันป่าสัก ต.โป่งผา อ.แม่สาย เข้าร่วมเครือข่าย
วิสาหกิจผู้เลี้ยงหมูดำตามรอยศาสตร์พระราชา อ.แม่สาย เมื่อปี พ.ศ.2560 เลี้ยงหมูมากกว่า 7-8 ปี
ปัจจุบันมีหมูดำประมาณ 45 ตัว รูปแบบการเลี้ยงจะใช้พืชอาหารสัตว์ในท้องถิ่น บริเวณใกล้เคียงทำสวน
ข้าวโพดอ่อน จะขอซื้อต้นข้าวโพดที่เก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว มาสับให้หมูกินสดๆ หรือบางครั้งก็เปลี่ยนเป็น
ต้นกล้วยต้มผสมต้นบอนที่มีในลำห้วยข้างๆ คอกหมู ช่วยลดต้นทุนค่าอาหารสัตว์ ส่วนตลาดจะขายให้
พ่อค้าหมูสดในเขตอำเภอแม่สายและหมู่บ้านใกล้เคียงที่เป็นชนเผ่าไปประกอบพิธีกรรม

นางสาวอัญชลี ชำรงทัศนีย์ เป็นราษฎรบ้านผาหมี่ ต.เวียงพางคำ อ.แม่สาย อยู่ในเขตพื้นที่
โครงการพัฒนาดอยตุงฯ เลี้ยงหมูมา 20 ปี เรียนรู้วิธีการเลี้ยงหมู ทำคลอดหมู ฉีดวัคซีนและรักษา
อาการป่วยเบื้องต้นได้จากทีมปศุสัตว์ดอยตุง หมูที่เลี้ยงปัจจุบันมี 56 ตัว แบ่งเลี้ยงที่บ้าน 20 ตัวและ
เลี้ยงที่สวนอีก 36 ตัว มีทั้งตัวผู้และตัวเมีย ส่วนใหญ่จะเลี้ยงเพื่อจำหน่ายให้โรงชำแหละที่แม่สายและ
เชียงราย มีผู้มารับซื้อถึงที่ รายได้จากการเลี้ยงหมูสามารถส่งลูกไปเรียนมหาวิทยาลัยในประเทศ
ออสเตรเลีย และครอบครัวก็มีความมั่นคงดีกว่าอดีต นับถือรายได้จากการเลี้ยงหมูดำเป็นรายได้หลัก
ของครอบครัว

ประเด็นคำถาม – คำตอบที่สนใจ : ไม่มี